

SBO de Súdwester
Schoolplan 2023 - 2027

Directeur	Wieke Hiemstra
Adres	Kaatsland 5b
Plaats	Sneek
Telefoon	0515-414110
E-Mail	info@sbo-sudwester.nl
Datum	3-10-2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Voorwoord.....	3
1.2. Missie en visie.....	4
1.3. Schoolomgeving en toelating	4
2. Onderwijskundig beleid.....	8
2.1. Uitgangspunten, doelstelling en inhoud	8
2.2. Eigen aspecten van kwaliteit	9
2.3. Pedagogisch- didactisch klimaat en het schoolklimaat	12
2.4. Veiligheid op school.....	13
3. Personeelsbeleid	14
3.1. Bekwaamheid	14
3.2. Ontwikkeling en uitvoering	14
4. Kwaliteitszorg	17
4.1. Schooldoelen	17
4.2. Professionele cultuur.....	23
4.3. Leerproces leerlingen	23
5. Gerelateerde documenten	25
5.1. Bijlagen	25
Vaststelling en instemming	26
Ondertekening.....	26

1. Inleiding

1.1. Voorwoord

Welkom bij de Súdwester!

Voor u ligt ons schoolplan.

Het schoolplan gaat over de kwaliteit van het onderwijs en biedt ons de mogelijkheid om daar planmatig op te sturen.

Wij beschrijven ons onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het beleid met betrekking tot de bewaking en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs (kwaliteitszorg).

Het strategisch beleidsplan, opgesteld door een groep van verschillende medewerkers samen met directie en bestuur, gaat vooraf aan het opstellen van het schoolplan. In het schoolplan maken we onze ambities concreter gericht op de komende vier jaren. In de jaarplannen werken we de ambities uit en evalueren we systematisch of en hoe we onze ambities bereiken.

Het schoolplan wordt tevens middels een poster visueel gemaakt.

Eén van onze ambities is een professionele schoolcultuur. We zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van onze leerlingen en onze ambities moeten in de groepen terug te zien zijn en ten goede komen aan de leerlingen. Het schoolplan is daarom van ons allemaal!

Het schoolplan wordt regelmatig besproken met de medezeggenschapsraad, gekoppeld aan acties op de werkvloer en gesprekken met het team tijdens de team-ontwikkelgesprekken.

1.2. Missie en visie

MISSIE:

We bieden onderwijs aan kinderen van 4 tot 13 jaar met een specifieke ondersteunings- vraag.

We kijken naar de behoefte én het talent van elk kind.

We sluiten hierop aan met een leerplan op maat en genereren zo maximale leerkansen.

VISIE EN UNICITEIT

Optimale ontwikkeling

Wij zijn een gastvrije organisatie. Zijn wie je bent, je gezien en veilig voelen, je behoeftes en talent de ruimte kunnen geven; deze aspecten zorgen voor optimale ontwikkeling en vormen de basis binnen onze organisatie. Onze leeromgeving en ons gebouw dragen rust, betrokkenheid, positiviteit, respect en aandacht uit.

Inspirerende school

Binnen het speciaal onderwijs zijn wij een professionele en inspirerende school. Samen met andere onderwijs- en zorgorganisaties tillen wij het onderwijs naar een hoger niveau. Zo creëren we een passende ontwikkelplek voor iedereen; een plek waar leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag hun leerkansen maximaal kunnen benutten.

Ontplooiing in de samenleving

Ook helpen we kinderen hun talenten ontdekken, ontwikkelen en ontplooien, zodat ze met vertrouwen hun vervolgstappen zetten. We zetten daarnaast hoog in op kansrijk onderwijs waarbij mentaal, fysiek én levensbeschouwelijk onderwijs onze aandacht heeft. Gezond (leren) samenleven en hieraan kunnen bijdragen is hierbij het hoofddoel. Dit alles zorgt ervoor dat onze leerlingen met zelfvertrouwen en een brede blik de wereld in gaan.

Goede leeropbrengsten

Binnen onze organisatie zijn we gelijkwaardig. We kijken kritisch naar onszelf en elkaar om professioneel te blijven en om als organisatie te groeien. We kijken naar potentieel, talent en kansen van onze leerlingen en medewerkers en zien dit terug in onze goede leer- opbrengsten. De samenwerking tussen leerlingen, ouders en school is hierbij essentieel.

Wij geloven in meedoen

Wij geloven erin dat als we buiten de kaders, hokjes en stempels denken, we toewerken naar gelijkwaardigheid én een maatschappij waarbinnen iedereen kan meedoen. We willen hiermee tevens een inspiratiebron zijn voor het onderwijs(veld). Wij geloven in meedoen.

1.3. Schoolomgeving en toelating

Locatie

SBO de Súdwester is een school van rond de 400 leerlingen.

Het mooie schoolgebouw is modern en kleurig. Het plein is ruim en groen. De school ligt vlakbij de rondweg van Sneek en ook op loopafstand van het centrum. Naast de school is een bushalte en het station is ook lopend bereikbaar.

Direct naast de school ligt een woonwijk.

De school wordt steeds duurzamer en wil naar een energie-neutrale oplossing. De zonnepanelen liggen al op het dak, de warmtepomp komt. Samen met de leerlingen werken we toe naar duurzame gewoontes.

De leerlingen

De Súdwester is bedoeld voor kinderen die speciale zorg nodig hebben en van wie vast staat, dat de zorg binnen de basisschool niet meer toereikend is. Om de vraag of een kind is aangewezen op de speciale zorg van een school voor Speciaal Basisonderwijs te kunnen beantwoorden, is een speciale commissie in het leven geroepen: de Commissie van Advies. Deze commissie bepaalt op basis van het dossier of de leerling toelaatbaar is.

Leerlingen die in aanmerking komen voor het speciaal basisonderwijs:

- hebben een achterstand, dan wel een stoornis in hun emotionele en/of verstandelijke ontwikkeling en zijn diensgevolge veelal kwetsbaar
- hebben behoefte aan een orthopedagogische setting, in de zin van een veilige, gestructureerde omgeving
- behoeven speciale aandacht in de vorm van een orthodidactische en planmatige aanpak van hun leerproblemen
- daarvan mag worden verwacht dat er sprake is van beïnvloedbaarheid, d.w.z. leerlingen moeten kunnen profiteren van instructie, leiding en begeleiding
- kunnen op bepaalde momenten afzien van direct contact of directe ondersteuning van de leerkracht
- functioneren goed in een groep van ongeveer 15 leerlingen

Contra-indicaties opgesteld in 'breed overleg evaluatie en standpuntbepaling betreffende grens in bandbreedte doelgroepen SBO De Súdwester'

- ernstige slechthorendheid of doofheid
- het blijvend onder druk staan van het welbevinden, bv bij ASS-problematiek
- het te veel en te vaak één op één begeleiding nodig hebben
- geen groei bij uitgestelde aandacht na een periode van interventies en evaluaties (nog) geen waarneembare positieve gedragsverandering na een bepaalde periode blijvend fysiek geweld, ook na interventieperiodes
- zich onvoldoende gedragsmatig laten sturen door autoriteit
- onvoldoende betrokkenheid en/of draagvlak bij ouders (van ouders wordt verwacht achter de aanpak van school te staan)
- het door ouders niet nakomen van afspraken

Informatie toelating SBO De Súdwester: [toelating-en-cvb-sbo-de-s-dwester](#)

Commissie van Begeleiding in relatie met het Ondersteuningsprofiel en Strategisch Beleidsplan 2023-2027:

De Súdwester onderscheidt zich van de overige tien SBO's in Friesland in die zin dat er voortdurend wordt gekeken of de bandbreedte van ondersteuning, aangegeven in het schoolondersteuningsprofiel (SOP) verantwoord kan worden uitgebreid om kinderen met een steeds specifiekere hulp- en begeleidingsvraag te kunnen bedienen.

Voorbeelden hiervan zijn de structuur- en structuurplusgroepen. Er wordt steeds vaker gevraagd naar de mogelijkheid van plaatsing van leerlingen die over een bovengemiddelde cognitie beschikken, maar tegen problemen aanlopen door aanpalende problematiek.

Het is aan de Commissie van Begeleiding om bij een plaatsingswens de goede afweging te kunnen maken. Bijgevoegd het beleidsplan structuurgroepen, het beleidsplan structuur-plusgroepen en het

Onderwijsinrichting

De school is ingedeeld in 4 units, gekoppeld aan leerjaren.

- groep 1,2 en 3
- groep 4 en 5
- groep 6 en 7
- groep 8

Vanaf de start wordt voor elke leerling een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP) opgesteld. We zien daarin waar de leerling staat in zijn ontwikkeling, wat we mogen verwachten van de leerling en wat de leerling nodig heeft om zover te komen. Eind groep 4 wordt het uitstroomperspectief beschreven in het OPP.

Vanaf groep 5 bepalen we de leerroute voor de leerling. Deze gaat richting het Praktijkonderwijs of het VMBO onderwijs. Als er mogelijk sprake is van (voortgezet) speciaal onderwijs, wordt dat aangegeven in het OPP en gecommuniceerd met de ouders en de leerling. Dit kan gevolgen hebben voor het aanbod. Er kan sprake zijn van uitstroom VMBO-GT of hoger, wel of niet in combinatie met (V)SO cluster 4. De leerling krijgt dan doelen uit de leerroute 1 aangeboden, gericht op referentieniveau 1F (fundamenteel niveau). Tijdens groepsbesprekingen worden de niveaus en de voortgang gemonitord. Voor het veranderen van leerroute zijn richtlijnen opgesteld. Voor de inrichting van de zorgcyclus is het document Handelings Gericht Werken 2023-2024 toegevoegd [cyclus-hgw-2023-2024-definitief](#). Jaarlijks wordt dit opnieuw geëvalueerd en vormgegeven.

Schoolpopulatie

In het schooljaar 2020/2021 kwam 40% van onze leerlingen uit een gezin met een laag inkomen. We zijn daarom aangesloten bij het jeugd-educatiefonds om zoveel mogelijk te kunnen ondersteunen. We laten de schoollunch verzorgen door de JP van de Bent stichting. Voor de mensen daar een mooie dagbesteding en voor onze leerlingen is er een gezonde lunch beschikbaar. Fruit is ook dagelijks aanwezig voor alle leerlingen.

5% Van onze leerlingen woont in een stedelijke omgeving. De meeste leerlingen wonen in een dorp of op het platteland.

7% van onze leerlingen heeft een niet-westerse migratieachtergrond.

26% van onze leerlingen komt uit een één-oudergezin.

Hieronder ziet u het voedingsgebied van de Súdwester. De leerlingen komen voornamelijk uit Súdwest Fryslân maar ook daarbuiten wonen leerlingen van onze school. De oorzaak is het brede aanbod op de Súdwester wat verschilt van de andere SBO scholen. Een goed contact met de gemeenten en gebiedsteammedewerkers is van belang als het gaat om goed vervoer en zorg. De coördinator vervoer en de intern begeleiders onderhouden dit contact en om het jaar nodigen we de betrokken gemeenten (beleidsmedewerkers en gebiedsteammedewerkers) uit op school om kennis te maken met ons brede aanbod. De gebiedsteammedewerkers worden regelmatig betrokken bij de zorg.

2. Onderwijskundig beleid

2.1. Uitgangspunten, doelstelling en inhoud

Visie op onderwijs:

De leerlingen van de Súdwester krijgen onderwijs dat past bij hun ontwikkelingsperspectief. Dit wordt eind groep 4 vastgesteld en tussendoor waar nodig aangepast. Er zijn twee dominante leerroutes. Gericht op Praktijkonderwijs en VMBO onderwijs. Leerlingen die meer kunnen krijgen aanbod uit leerroute 1: VMBO-GT of hoger. We vinden hoge verwachtingen belangrijk en dagen de leerlingen daarom uit. Tegelijk creëren we succeservaringen omdat dit leerlingen motiveert. Vaak hebben ze al te lang gehoord wat niet lukt. Differentiëren doen we verder in instructie en verwerking. We houden de groep zoveel als mogelijk bij elkaar, passend bij de leerstandaard [leerstandaard-s-dwester-cito-3-0](#)-waarin we naast het aanbod per groep de streefdoelen en minimumdoelen hebben vastgelegd. Twee keer per jaar analyseren we intern onze opbrengsten én twee keer per jaar ook met een grote groep SBO scholen. Inmiddels kunnen we dit een landelijke groep noemen.

De onderwijsdidactiek volgt voornamelijk het ik-wij-jullie-jij principe waarbij de leerkracht goede controle houdt op begrip en pas verder gaat als bijna iedereen het snapt. Vervolgens volgt de verlengde instructie. We werken planmatig via groepsplannen en gebruiken het logboek voor de dagelijkse bevindingen. De ICT zetten we in ter ondersteuning. Zo staan er al meerdere leerlijnen uitgewerkt in doelen in Klasseplan, een systeem waarmee leerkrachten hun onderwijs plannen en evalueren. Administratie vergemakkelijken ten gunste van de inhoudelijke werkzaamheden. We vinden het belangrijk om te werken met moderne leermiddelen. Passend bij deze tijd, bij onze leerlingen en (bewezen) effectief. Zowel digitaal via de Ipad als op papier. Praktisch en betekenisvol. We hebben, als voorbeeld voor praktisch leren, een winkeltje waar leerlingen zelf boodschappen doen en gaan met regelmaat op excursie.

In de groep vinden we goed klassenmanagement een voorwaarde voor een positieve werksfeer. Goede organisatie én aansturing in de groep, gericht op leeractiviteiten en sociale processen. Samen met de groep maken we een pedagogisch groepsplan. Dit zorgt voor verantwoordelijkheid en samenwerking en werkt preventief aan een goede sfeer.

Met ouders hebben we verschillende gesprekken rondom de onderwijsontwikkeling. We vinden de relatie tussen leerling-ouder-school voorwaarde voor goede leerkansen. Ouders (en leerlingen) komen op school voor kennismaking (startgesprek), krijgen een huisbezoek bij binnenkomst, bespreken twee keer per jaar het ontwikkelingsperspectief met school, komen kijken naar werk van hun kind, zijn welkom op de zorgmarkt waar ketenpartners en interne zorg informatie geven, bespreken in de eindgroepen de prognose voor uitstroom en komen bij verschillende vieringen en/of optredens op school. Naast ouderbetrokkenheid is er sprake van ouderparticipatie, formeel en informeel.

Levensbeschouwelijke identiteit:

We zijn een open Christelijke school waar iedereen, ongeacht afkomst of identiteit, welkom is. Een herijking van de identiteit heeft in schooljaar 2022-2023 plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat binnen de groep medewerkers veel verschil is in beleving van religie, spiritualiteit en/of zingeving. Het is al lang niet meer vanzelfsprekend dat collega's Christelijk zijn opgevoed, laat staan praktiserend zijn. Men respecteert wel de christelijke waarden en tradities en de waarde die we eraan hechten loopt uiteen. Men geeft aan levensbeschouwing waardevol te vinden omdat we leven in een pluriforme samenleving waar 'elkaar kennen' en respecteren van belang is. Dit bereiken we door naast de Christelijke verhalen en feesten, te vertellen over andere levensbeschouwingen en uit meerdere bronnen te putten om te vertellen of te filosoferen. Bij levensbeschouwing draait het meer om de persoonlijke levensvragen. Daarnaast doet een verbreding van onze blik op de wereld om ons heen en een verbreed aanbod recht aan onze leerling populatie. Zij komen in aanraking met veel

verschillen. Kinderen kijken meer naar overeenkomsten dan naar de verschillen. Dat is een mooi uitgangspunt om elkaar verder te leren kennen.

Levensbeschouwing en burgerschap hebben veel raakvlakken. We gebruiken de methode Trefwoord om vorm te geven aan levensbeschouwelijk onderwijs en meerdere methodes voor Burgerschapsonderwijs (zie verderop).

Vanuit een herijking van onze missie, visie en identiteit hebben we een nieuw logo en slogan ontwikkeld. Deze worden in 2024 onthuld.

2.2. Eigen aspecten van kwaliteit

21-Eeuwse vaardigheden:

Het iNOVATORIUM is een plek binnen de Súdwester waar leerkrachten en leerlingen met behulp van ICT en technologische toepassingen kennis en vaardigheden ontwikkelen op het gebied van de eenentwintigste-eeuwse vaardigheden. Het iNOVATORIUM sluit aan bij de belevingswereld van onze leerlingen, het past bij hun mogelijkheden en onderwijsbehoeften. We halen de wereld van buiten naar binnen en vice versa. We zorgen voor onderwijs betekenisvol wordt voor onze leerlingen. Hierdoor vergroten we hun kans om goed toegerust een volwaardige plek in de samenleving te krijgen (burgerschap). Er is formatie vrijgemaakt voor leerkrachten die het team en de leerlingen hierin onderwijzen.

Onze eigen opdracht bestaat niet alleen uit het innovatorium zelf maar ook om doelen en vaardigheden aan te laten sluiten en in te voegen in ons bestaande onderwijsprogramma. Zo voegen we het innovatorium ook toe aan lessen waar bewegend leren een rol speelt. Daarbij willen we bij de leerlingen meer betrokken laten zijn bij hun eigen leren. Ze kunnen daadwerkelijk zelf benoemen en laten zien wat ze geleerd hebben of aan het leren zijn.

Het invoeren van een portfolio versterkt deze vaardigheid en betrokkenheid.

Er is ontwikkeling binnen het leergebied digitale geletterdheid.

We onderscheiden binnen het leergebied digitale geletterdheid de volgende domeinen die onderling enige overlap kunnen hebben, maar die onafhankelijke terugkomen in ons onderwijsaanbod.

- ICT-basisvaardigheden

Dit zijn de kennis en vaardigheden die nodig zijn om de werking van computers en netwerken te begrijpen en om de mogelijkheden en beperkingen van digitale technologie te overzien.

- Informatievaardigheden

Dit is het scherp kunnen formuleren van een informatievraag op basis van een informatiebehoefte, het zoeken en vinden van bronnen waarin antwoorden op de informatievraag te vinden zijn, het analyseren van die bronnen, het selecteren van bruikbare en betrouwbare informatie en het verwerken ervan. In de context van digitale geletterdheid gaat het om het gebruik van digitale middelen bij het proces van informatieverwerving, -verwerking en -verstrekking.

- Mediawijsheid

In het kader van digitale geletterdheid gaat het om het gebruik van media waarbij digitale technologie toegepast wordt. Mediawijsheid is het veilig en slim inzetten van alle beschikbare media (digitaal en analoog) om de eigen kwaliteit van leven te vergroten én ervoor te zorgen dat je optimaal kunt deelnemen aan de wereld om je heen.

Mediawijsheid wordt vaak gebruikt als een containerbegrip. Het omvat alles wat te maken heeft met nieuwe media, sociale media, internet, smartphones, tablets, ipads en hoe je hiermee moet omgaan. Mediawijsheid is de verzameling competenties die je nodig hebt om actief én bewust te kunnen

deelnemen aan de mediasamenleving.

- Computational thinking

Dit is een pakket aan denk-vaardigheden en strategieën die helpen bij het oplossen van complexe problemen. Vaak wordt dit gekoppeld aan het omgaan met digitale technologie: het leren kijken naar een probleem zodat een computer het kan oplossen.

Onderwijs en zorg:

Structuur-plusgroepen voor kinderen met autisme.

Het blijkt dat leerlingen met ernstiger ASS-problematiek (Autisme Spectrum Stoornis) moeilijk opgevangen kunnen worden binnen de bestaande regionale onderwijszettingen. Deze leerlingen worden veelal doorverwezen naar het speciaal onderwijs (SO-cluster 4) wat o.a. veel reistijd en extra prikkels voor de kinderen met zich meebrengt, of ze zitten thuis.

Stichting SBO De Súdwester wil voor deze doelgroep onderwijs op maat bieden zodat ook deze leerlingen in hun eigen regio onderwijs kunnen volgen. Omdat Autisme alle ontwikkelingsdomeinen van de leerling beïnvloedt, is maatwerk cruciaal.

In samenwerking met de gemeente Súdwest-Fryslân en het Samenwerkingsverband Friesland zijn de structuur-plusgroepen een vast gegeven geworden. Leerlingen komen zelfs van buiten Súdwest Fryslân naar Sneek toe. Wij helpen, indien nodig, actief mee om onze expertise te delen met andere scholen, zodat er op meer plaatsen onderwijs aan deze doelgroep kan worden geboden. Zo kunnen ook deze leerlingen thuisnabij onderwijs krijgen.

Wij richten onze aanpak op de concrete handelingsadviezen. Voor toelating is niet alleen de diagnose van belang maar vooral of wij de gegeven handelingsadviezen kunnen waarmaken in de praktijk. Hiervoor hebben we indicaties omschreven om zo duidelijk te kunnen zijn in wat we kunnen als school.

Indicaties bij aanmelding van leerling voor de StructuurPlusGroep:

- De inschatting wordt gemaakt dat de leerling voldoende zal profiteren van de aangepaste leeromgeving op De Súdwester.
- De leerling heeft meer ontwikkelingskansen in de StructuurPlusGroep dan in een reguliere SBO-groep.
- De hulpvraag van de leerling is niet te complex en te intensief voor De Súdwester. Plaatsing wordt ingeschat als een reële belastbaarheid voor de leerkracht(en) en/of bestaande groep.
- Gezaghebbende ouders/verzorgers staan achter een plaatsing in een StructuurPlusGroep.
- Ouders/verzorgers kunnen zich bij een voorgenomen plaatsing vinden in een mogelijk uitstroomperspectief SO Cluster 4.
- Ouders/verzorgers staan open voor overleg, hulpverlening en thuisondersteuning.
- De Súdwester en ouders/verzorgers zijn het eens over de in te vullen onderwijstijd. Uitgangspunt is dat de leerling een volledig weekprogramma aankan. Instroom kan wel gefaseerd worden opgebouwd.
- De leerling kan voldoende schakelen door de aanwezigheid van 2 duo-leerkrachten.
- Externaliserend gedrag is het gevolg van omgevingsfactoren en niet van kind-kenmerken.
- Het maximale groepsaantal van 8 leerlingen is nog niet bereikt.

Voor meer informatie het beleidsstuk behorende bij de structuur-plusgroepen [definitieve-beleidsnotitie-structuur-plus-groepen](#).

Onderwijs en zorg:

Structuurgroepen voor leerlingen met een nadrukkelijke begeleidingsbehoefte op sociaal emotioneel

gebied.

Binnen de Sudwester bieden we ondersteuning aan een aantal doelgroepen; Jonge kind, Praktijkonderwijs, VMBO, Structuur (SBO/SO) en Structuurplus (SBO/SO).

De bedoeling hiervan is dat er een passend onderwijsaanbod wordt gegeven, rekening houdend met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften.

Bij de doelgroep Structuur liggen de onderwijsbehoeften op het gebied van emotie- en gedragsregulatie en externe sturing in verband met zwakke zelfregulerende vaardigheden. De leerlingen tonen zich hierin leerkrachtafhankelijk. Uit de praktijk blijkt dat de mate waarin zij zich op dit gebied afhankelijk blijven tonen, bepalen of deze leerlingen uitstromen richting VSO cluster 4 of regulier voorgezet onderwijs.

Bijgevoegd het [beleidsstuk-structuurgroepen](#) dat we laten ingaan per 2023-2024. Tijdens dit jaar evalueren we met leerlingen, ouders en betrokken medewerkers de voortgang.

Omdat er specifieke individuele ondersteuning plaatsvindt, hebben we formatie hiervoor vrijgemaakt. We hopen dat we zo preventief kunnen werken in de groepen 5 en 6 en leerlingen verder kunnen groeien in een reguliere SBO groep. Mocht Speciaal Onderwijs beter tegemoet kunnen komen aan de ondersteuningsbehoeften, dan kunnen we indien nodig, tijdig en goed beargumenteerd verwijzen.

Gezonde en muzikale school:

Leerlingen krijgen twee keer per week les van een vakdocent bewegingsonderwijs. Daarnaast gaan we ontdekken wat "bewegend leren" voor onze leerlingen kan toevoegen en zorgen we voor een gezonde lunch en fruit op school. Naast fysiek welzijn vinden we mentaal welbevinden zeer belangrijk. We doen mee met het "gezonde school" programma (bewegen-eten-welzijn- gezonde relaties en seksualiteit) en we hebben het plein geschikt gemaakt voor buiten lesgeven.

Leerlingen uit de groepen 5 t/m 8 mogen bij het schoolkoor. Een paar keer per jaar verzorgt het koor optredens. Dit is o.a. bij opening Kinderboekenweek en kerst.

De koorrepetities zijn wekelijks 45 minuten en worden begeleid door twee leerkrachten, waaronder de cultuurcoördinator tevens muzikspecialist.

Samen zingen zorgt voor verbinding, samen kunnen werken, je kunnen uiten en veel plezier. Zingen willen we tevens inzetten voor taalbevordering van het jonge kind. Hiervoor zoekt de cultuurcoördinator contact met de logopedisten en leerkrachten.

Portfolio:

In 2022-2023 zijn we schoolbreed gestart met het Portfolio. Het jaar daarvoor heeft een pilotgroep hiermee gewerkt.

In het vorige schoolplan stelden we als doel om de meerwaarde van het Portfolio te onderzoeken. De betrokkenheid bij het eigen leren wordt vergroot. We krijgen positieve reacties van ouders en ook leerlingen zijn trots als ze hun eigen portfolio presenteren. Leerkrachten geven aan dat er meer aandacht is voor het proces en dat dit ten goede komt aan het leren leren en het zelfvertrouwen. De komende jaren willen we ons professionaliseren in het kindgesprek en in het 'leren zichtbaar maken'. De leerling actief betrekken bij het eigen leerproces en het leren van verschillende gesprekstechnieken om het leren bespreekbaar te maken met leerlingen. We hebben hiervoor een vervolg teamscholing in 2023-2024.

Collegiale consultatie:

Dit is een sterk leermiddel, we blijven dit continueren en uitbreiden.

Voor alle leerkrachten hoort collegiale consultatie bij de professionele cultuur en is het doel steeds; nog beter onderwijs voor onze leerlingen.

Vanuit de groepsbezoeken en besprekingen met teamleiders, intern begeleiders en gedragsspecialisten, gaat het gesprek met de leerkracht ook over het didactisch handelen. Er is aandacht voor de sterke kanten van de leerkracht (wat zou een collega van jou kunnen leren) en aandacht voor een verbeterdoel (wat zou je van een andere collega willen leren).

Er zijn verschillende collega's die de groep over kunnen nemen om de leerkrachten hierin te faciliteren en tijdens de leerling-vrije dagen voor groepsbesprekingen is er ruimte om groepen te bezoeken. Voor nieuwe collega's is dit een effectieve manier om te leren maar ook voor ervaren leerkrachten kan het heel goed zijn om eens bij een specialist of een jongere leerkracht een les te bekijken.

2.3. Pedagogisch- didactisch klimaat en het schoolklimaat

... Zijn wie je bent, je gezien en veilig voelen, je behoeftes en talent de ruimte kunnen geven; deze aspecten zorgen voor optimale ontwikkeling en vormen de basis binnen onze organisatie. Onze leeromgeving en ons gebouw dragen rust, betrokkenheid, positiviteit, respect en aandacht uit...

De leraren creëren in hun lessen een pedagogisch en didactisch passend en stimulerend leerklimaat, waardoor de leerlingen zich veilig voelen en actief betrokken zijn.

Wij creëren bewust succeservaringen en we gebruiken positieve elementen vanuit de directe omgeving van de leerlingen. Een van de redenen om direct ouders en kind bij het startgesprek te leren kennen.

De leraren tonen hoge verwachtingen van alle leerlingen. We proberen zoveel mogelijk aan te bieden. Pas in groep 5 stellen we het uitstroomperspectief. Dit kan door de gunstige leeromgeving nog omhoog bijgesteld worden. We hebben opnieuw doelen in ons schoolplan om kansrijker te adviseren.

Leerkrachten zorgen voor een ordelijk verloop van de les en benutten de lestijd efficiënt. Het borgen van schoolbrede afspraken en het maken van een lesrooster, die gedeeld wordt met de leerlingen zorgt preventief voor een effectievere tijdsindeling. We gaan bekijken of ontspanning en bewegen het onderwijs effectiever kan maken. De leraren maken het lesdoel duidelijk. Het lesdoel beschrijft wat je gaat leren en de belangrijkste stappen om daar te komen. Zij monitoren tijdens de les of de leerlingen het beoogde les-doel al dan niet halen en passen hun onderwijs waar nodig aan.

De leraren leggen de lesstof duidelijk uit en geven de leerlingen voldoende tijd om te oefenen met de lesstof. Een groot deel van onze leerlingen heeft baat bij kleine leerstappen en concreet taalgebruik. Tijd voor herhaling en tijd voor verwerking is van belang evenals het geleerde in verschillende contexten kunnen toepassen. Hierop stemmen we af. Bij de start van het schooljaar en na vakanties is opnieuw van belang om goed zicht te krijgen op het niveau waarop je verder kunt bouwen.

Leerkrachten stemmen daarbij de instructie, de verwerking en het tempo van hun onderwijs af op de onderwijsbehoeften van individuele en groepen leerlingen. De leraren geven hun leerlingen gerichte feedback op gemaakt werk en leerproces. Zij stimuleren de leerlingen na te denken over hun eigen ontwikkeling. We hebben afgelopen jaren daar veel aandacht aan besteed en dit krijgt verder vorm in scholing kind-gesprekken en leren zicht maken.

In de groepen 1, 2 en 3 ondersteunen vaste onderwijsassistenten. In de structuur-plus-groepen ondersteunen onderwijs-zorg-assistenten die kennis en vaardigheden bezitten passend bij de

doelgroep, leerlingen met autisme.

We zijn een erkend leerbedrijf en hebben jaarlijks rond de 15-20 onderwijsassistenten bij ons op school. Zij worden voor twee keer een half jaar gekoppeld aan een groep.

een medewerker van de Súdwester begeleidt de leerlingen op onze school, in dienst van het MBO, samen met een vaste MBO docent. Daarnaast zijn er medewerkers van de Súdwester en de leerkrachten die de studenten begeleiden of van informatie voorzien. Dit houdt ook het team van de Súdwester scherp.

Door te overleggen op verschillende niveaus (groeps-doorbrekend, specifiek per bouw of per doelgroep), kunnen we schoolbrede afspraken maken en een ononderbroken ontwikkeling blijven borgen.

Ter ondersteuning van de zorg op school hebben we schoolpsychologen, een orthopedagoog, intern begeleiders, verschillende specialisten en een onderwijskundige. Samen zetten we vooral in op de basiszorg in de groep. Preventief en handelingsgericht werken en zo individuele zorg op maat zoveel als mogelijk voorkomen.

2.4. Veiligheid op school

Hoe draagt de school zorg voor de veiligheid op school? Welke eigen ambities heeft de school op het gebied van veiligheid

Een veilige school voor leerlingen, ouders en medewerkers is een voorwaarde voor goed onderwijs. We nemen daarvoor vragenlijsten af bij deze groepen en ondernemen acties vanuit de uitkomsten. Zo hebben we al eens het aantal leerlingen op het plein verminderd, gaan we allemaal met de leerlingen naar de taxi's en borgen we de kanjerafspraken schoolbreed.

Duidelijkheid en eenheid in het team biedt veiligheid en voorspelbaarheid.

De sociale veiligheidslijst van Kanvas vraagt om individuele begeleiding omdat de interpretatie van de vragen voor een deel van onze leerlingen lastig is. Vanuit de groepsbesprekingen, waar de uitslagen aan de orde komen, wordt op maat actie ondernomen.

In de groepen en buiten de groep is er ruimte voor ondersteuning bij deze veiligheid, in de vorm van time-out binnen of buiten de groep.

Veiligheid voor medewerkers binnen de professionele cultuur. Vanuit de kernkwadrantentraining voor alle medewerkers, hebben we onze professionele cultuur naar een hoger niveau gebracht. We zien het kunnen reflecteren op eigen gedrag en inzicht krijgen in je eigen gedrag als een meerwaarde voor persoonlijk leiderschap. Je kwetsbaar durven opstellen maakt dat je leert, dat er ook ondersteuners aangesproken worden en dat we assertief blijven en zoeken naar oplossingen. De schoolleiding stuurt en ondersteunt op welbevinden en opbrengsten. Dit doen we middels team-ontwikkelgesprekken waarbij de visie van de school gekoppeld wordt en de eigen visie en het welbevinden in relatie tot ontwikkeldoelen van de school en middels functioneringsgesprekken met de direct leidinggevende. Elkaar kennen, uitgaan van elkaars goede bedoelingen en vertrouwen zijn belangrijke uitgangspunten op de Súdwester.

Bijlage: [veiligheidsprotocol-2023-definitief-2-](#)

3. Personeelsbeleid

3.1. Bekwaamheid

Bekwaamheid:

Alle medewerkers worden gestimuleerd zichzelf te bekwamen. We maken daarbij gebruik van teamscholing, gericht op de doelen van de school, en individuele scholing, gericht op de wensen van de medewerker. Binnen de functioneringsgesprekken is aandacht voor ontwikkeling en scholing en wordt een persoonlijk doel gesteld maar ook een persoonlijk talent. Zicht hebben op de bekwaamheden schoolbreed en deze benoemen en inzetten, maakt dat we als school open staan voor leren en daar gemotiveerd voor zijn. We hebben hiervoor 'Mijn Schoolteam' waarbinnen we de ontwikkeling noteren.

Binnen de school bestaan meerdere specialismen en zijn er mogelijkheden om jezelf te ontplooien. Dat maakt het werken op de Súdwester aantrekkelijk en het onderwijs beter. Er is aandacht voor je talenten en dit is onder andere in te zetten binnen een werkgroep.

Daarnaast komen leerkrachten bij elkaar in doelgroepoverleg. Lees verder hierover bij ontwikkeling en uitvoering.

Binnen de Súdwester zijn veel verschillende functies en taken. Dat maakt dat intern doorstromen naar een andere functie middels een interne procedure tot de mogelijkheden behoort.

Door facilitering te verruimen kunnen we een verschil maken in personeelsbeleid en mogelijkheden bieden voor talentontwikkeling of beter afstemmen op de medewerker.

We stimuleren de doorstroom van onderwijsassistenten naar de lerarenopleiding en instroom van zij-instromers.

3.2. Ontwikkeling en uitvoering

De volgende personele maatregelen worden genomen om de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijskundig beleid waar te kunnen maken:

We vragen bij toelating gekwalificeerd personeel. Mocht iemand nog niet de specialisatie voor het SBO hebben dan moet deze bereid zijn tot het volgen van een geschikte opleiding. Dit gaat in overleg met directie en HR-adviseur.

Voor speciale doelgroepen, bijvoorbeeld de structuur(plus) groepen voor leerlingen met zwaardere ASS problematiek, hebben we bekwaamheidseisen voor personeel geformuleerd. Dit tezamen met jeugdzorg als het gaat om de jeugdhulpverlener en de zorgassistenten (zie beleidsplan structuur(plus)-groepen).

We blijven ons scholen via interne en externe aanbieders. Omdat we intern veel gespecialiseerd personeel hebben, verzorgen wij een deel van de scholing zelf. Als informatiebron bij onze interne scholing gebruiken we daarbij ook online-trainingen. Dit wordt daarnaast ingezet bij doelgroepen en werkgroepen.

Naast scholing is er de mogelijkheid om ondersteuning van gespecialiseerd personeel te krijgen. De EDI-specialisten, de gedragsspecialisten, de Kanjerspecialisten, de muzikspecialist of de taal en rekenspecialisten krijgen dan tijd om mee te kijken en te coachen in de groep bij een collega die daar behoefte aan heeft. Deze behoefte kan door de leerkracht zelf aangegeven worden maar wordt ook via groepsobservaties in kaart gebracht. Naar aanleiding van groepsobservaties (intern begeleiders, schoolpsychologen en teamleiders) kunnen we schoolbreed analyseren en daar de scholing /

ondersteuning schoolbreed op afstemmen. Het instrument dat we hiervoor gebruiken is "mijn schoolteam". Hierbinnen hebben we ook eigen formulieren gemaakt voor b.v. een flitsbezoek. De leerkracht geeft zelf aan waar hij of zij behoefte aan heeft vooraf aan de observatie en het nagesprek is gelijkwaardig, d.w.z. dat er ruimte is voor alle perspectieven. Het doel is goed zicht krijgen op de talenten en de ondersteuningsbehoeften zodat daar een vervolg aan gegeven kan worden. In een kort persoonlijk ontwikkelplan wordt dit genoteerd. Leerkracht is eigenaar hiervan.

Werkgroepen: leerkrachten kiezen op basis van interesse en expertise een werkgroep. Deze werkgroepen zijn betrokken bij het onderwijskundig beleid. Er is regelmatig overleg tussen de werkgroepvoorzitters en de onderwijskundige (schoolleider). Zij zorgen dat het team betrokken blijft en het beleid mee bepaalt.

De volgende werkgroepen zijn op de Súdwestster:

Taal, Rekenen, ICT, Cultuur (deze werkgroepen hebben een gespecialiseerde LC-leerkracht waarvoor formatie is ingezet) en Wereldoriëntatie.

Werkgroepen pedagogisch handelen en didactisch handelen overlappen alles en bestaat uit onderwijs ondersteunend personeel en leerkrachten.

Pedagogisch handelen; schoolpsychologen, time-out medewerker, kanjercoördinatoren (Een gespecialiseerde leerkracht wordt zo nodig voor overleg vrij geroosterd), leerkrachten

Didactisch handelen; IB-ers, EDI specialisten (vrij geroosterd indien nodig), onderwijskundige.

De leerkrachten geven aan dat het fijn is dat je meerdere talenten kunt inzetten. Dat je naast leerkracht ook een specialist kan zijn en daar ruimte voor krijgt.

Doelgroepen: Leerkrachten die werken met dezelfde doelgroep leerlingen, hebben veel aan elkaars expertise. De volgende doelgroepen zijn gevormd: Praktijk-groepen, VMBO-groepen, Het jonge kind, Structuurgroepen en Structuur-plus-groepen. Onderwijs ondersteunend personeel schuift aan en begeleidt intervisie (schoolpsychologen of interne begeleiding) maar ook onderwerpen vanuit de werkgroepen kunnen gekoppeld aan het doelgroepoverleg.

Naast het leren van elkaar is er ook ruimte voor gezamenlijke scholing passend bij de doelgroep. De doelgroepen kijken ook buiten de school naar praktijkervaringen op andere scholen of instituten. Zo gaat de doelgroep praktijk in 2024 op verkenning bij een SBO school in Groningen die werkt met praktijklokalen en kijkt de structuurgroep bij een cluster-4 school om in beeld te krijgen waar overlap te zien is, of hoe een goede overgang van SBO naar (V)SO ondersteund kan worden.

In 2024-2025 organiseren we schoolbreed weer de mogelijkheid voor excursie naar een onderwijs/zorgsetting buiten onze eigen school.

Een fijne werkplek!

Om een aantrekkelijke werkomgeving te blijven garanderen hebben we oog voor het welzijn van ons team. Mee kunnen bepalen, gezamenlijke sportdagen of het organiseren van ontspanningsmomenten zijn belangrijk maar ook het in gesprek blijven over welzijn van jezelf en de ander. Voor 15.00 u. plannen we geen afspraken, zodat er tijd is om tot rust te komen, met elkaar te ontspannen en te praten. Daarna hebben we weer energie.

Twee keer per jaar wordt er met de HR medewerker, een delegatie van de schoolleiding en verschillende werknemers gesproken over de werkdrukverdeling. Zo monitoren we het welbevinden in het team in relatie tot mogelijke werkdruk.

Voor nieuwe leerkrachten hebben we een inwerkprotocol. Nieuwe leerkrachten hoeven niet aan te sluiten bij de overlegmomenten zodat ze zich kunnen concentreren op het lesgeven. Veel ondersteuning wordt planmatig ingezet [inwerkprotocol-nieuwe-leerkrachten](#)

Om nieuwe leerkrachten aan te trekken hebben we een actief beleid.

We zoeken als eerste naar medewerkers met ervaring in het regulier onderwijs of speciaal (basis) onderwijs die interesse hebben in een volgende stap naar speciaal basisonderwijs. Hiervoor zijn

contacten en bekendheid van belang. Mensen moeten het als een uitdagende stap zien om bij ons te komen werken. Het moet ze inhoudelijk uitdagen en de werkomgeving moet aantrekkelijk zijn. Dit zit in een zichtbare mooie ruimte maar vooral ook in de gastvrijheid van de school. Je voelt je welkom en je kan jezelf kwetsbaar opstellen zodat je kan leren. Je wordt gezien, ongeacht wie je bent of wat je doet. Je bent daarbij niet als enige verantwoordelijk voor de leerlingen, dat zijn we met elkaar. Dat moet je voelen bij binnenkomst.

We zoeken ook naar nieuw talent. Dat kunnen stagiaires zijn die we helpen bij verdere studie of ontwikkeling maar ook zij-instromers die vanuit persoonlijke interesse langskomen.

Iedereen die interesse heeft is welkom om kennis te maken en zo mogelijk eens mee te draaien in verschillende groepen. Deze openheid is nodig om van beide kanten een goede afweging te kunnen maken of we bij elkaar passen en of er mogelijk gesolliciteerd wordt naar een vrijkomende functie.

Iedere medewerker wordt gezien en neemt deel aan één of meerdere gesprekken. De gesprekkencyclus ondersteunt de professionele cultuur. [gesprekkencyclus-2023](#)

4. Kwaliteitszorg

4.1. Schooldoelen

Monitoring van kwaliteit doen we middels;

- Het afnemen van WMK kaarten en vragenlijsten ouders, leerlingen, team, ketenpartners
- Het evalueren en bijstellen van kwaliteitskaarten/routekaarten (nieuw vanaf 2023, geeft een concrete route weer voor betrokkenen)
- Het analyseren van opbrengsten (landelijk-, school-, groeps- en individueel niveau)
- Analyseren van vervolgstappen leerlingen (3 jaar na uitstroom)
- Mondelinge evaluatie met ouders waarvan kinderen zijn doorverwezen door ons
- Analyseren van groepsbezoeken en bevindingen op schoolniveau
- Waar mogelijk worden verbeterpunten kwaliteitszorg direct toegepast, bijvoorbeeld direct na het evalueren van een routekaart met het team of een gedeelte van het team. Routekaarten worden in het jaarplan geplaatst en vormen tezamen een groot gedeelte van het jaarplan.

4-jarenplanning vragenlijsten kwaliteitszorg intern en extern [planner-kwaliteitszorg-2023-2027](#)

Uitgangspunt:

Leerlingen hebben allemaal een eigen ontwikkelingsperspectief. Hierin beschrijven we wat de leerling nodig heeft aan ondersteuning. Leerkrachten geven onderwijs op maat en differentiëren in hun aanbod en aanpak.

Doel:

De leerstof is betekenisvol en sluit aan bij de belevingswereld, vergroot de eigen belevingswereld. Hierdoor raken de leerlingen gemotiveerd om te leren en ervaren ze succes zodat uitdagingen aangegaan worden.

Inhoud:

De leerkracht koppelt de leerstof aan ervaringen. Dat betekent dat we zowel binnen als buiten de school leren. We hebben het plein geschikt gemaakt voor buiten leren én het Innovatorium gekoppeld aan taal- en wereldoriëntatielessen. We gaan op excursies en hebben een abonnement op Groen-Doen (leskisten natuur). De werkgroepen taal en wereldoriëntatie werken samen met Innovatorium leerkrachten.

De doelgroep praktijk (één van de ontwikkel- en intervisie groepen van leerkrachten en ondersteuners) gaat schooljaar 2023-2024 onderzoeken hoe en waar we techniek en handenarbeid beter kunnen faciliteren. We denken aan een praktijklokaal en een vakleerkracht. We gaan ditzelfde schooljaar op excursie naar een SBO school die dit in de praktijk brengt.

Leerdoelen koppelen aan een thema en doemiddagen. Het onderwijs wordt in deze context betekenisvol en door de overlap van vakken is de tijdsindeling efficiënt. Daarbij kunnen leerkrachten gebruik maken van elkaars kwaliteiten. Fries kan een plek hierin krijgen en gegeven worden door een Friestalige collega bijvoorbeeld.

Uitgangspunt:

Leerlingen hebben gedurende de dag een goede focus nodig en leerkrachten weten boeiend onderwijs te geven en kunnen afstemmen op de leerlingen. Hiervoor is veel tact nodig maar ook gebruik kunnen maken van verschillende strategieën om zoveel mogelijk leerkansen te bieden.

Doel:

De leerling maakt gebruik van verschillende zintuigen om te leren. De leerling kan na ontspanning weer komen tot een focus op leren. De leerling leert soms onbewust, spelenderwijs.

Inhoud:

De leerkracht zet bewegen in voor ontspanning (energizer) maar ook ter ondersteuning van het leren (gebaren bij het leren van de letters). We gaan onderzoeken hoe we bewegen op een effectieve manier nog meer kunnen integreren tijdens het leren. Een externe partij zal aftrappen met een studiedag, waarna wij op ontdekking gaan en onderzoeken wat dit voor onze leerlingen oplevert.

...we willen toewerken naar gelijkwaardigheid én een maatschappij waarbinnen iedereen kan meedoen...

Uitgangspunt:

Op de Súdwester besteden we, via verschillende invalshoeken en vakgebieden, al lange tijd aandacht aan Burgerschap. We hebben een visie op Burgerschap en zijn ons bewust van de leerdoelen. We kunnen samen met de leerling deze doelen bespreken.

Doel:

Onze leerlingen kunnen samenwerken, leven en spelen met anderen en ook zichzelf blijven. Onze visie op Burgerschap krijgt concrete invulling, passend bij de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen.

Inhoud:

Blijvend werken aan de verbinding tussen leerling-ouders-school. Zie ook de routekaart "oudercontact".

Per 2023-2024 starten we met een kennismakingsgesprek tussen de leerling, ouder en leerkracht. Werken aan de relatie maakt o.a. dat we voor de leerling een veilige oefenplek zijn als het gaat om burgerschapsdoelen.

Naast de lessen uit methodes (burgerschap, kanjertraining, wereldoriëntatie, levensbeschouwing) hebben we ook eigen opdrachten binnen de school. Democratisch burgerschap is zichtbaar in de structuur en organisatie van de school. Leerlingen maken samen met de leerkracht het pedagogisch groepsplan en leerlingen vanaf groep 5 mogen in de leerlingenraad. Leerlingen worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheden en we gaan erop uit met de groep(en). We hebben vroeg in het jaar schoolkampen en het hele jaar door excursies.

Er is veel aandacht voor reizen met het openbaar vervoer in het SBO. We hebben daarvoor een pedagogisch ondersteuner en begeleiding vanuit de gemeente.

Stevig inzetten op taal, rekenen en digitale vaardigheden maakt ook dat je beter mee kunt doen in de samenleving. Verderop leest u daar meer over.

We gaan per 2023-2024 bekijken hoe we de leerling-ontwikkeling in Burgerschap vorm kunnen geven en monitoren in het Portfolio. Dat betekent dat we tijdens het leerling-leerkracht gesprek ook aandacht schenken aan burgerschapsdoelen. De werkgroep Portfolio en onderwijs ondersteunende medewerkers worden betrokken bij de inhoud en vormgeving.

...Samen met andere onderwijs- en zorgorganisaties tillen wij het onderwijs naar een hoger niveau...

Uitgangspunt:

Een goede samenwerking tussen zorg en onderwijs zorgt ervoor dat er aan de randvoorwaarden om te komen tot leren wordt gewerkt. Waar mogelijk integreren we dit al op school (zie bij eigen aspecten van kwaliteit). We zien de samenwerking als essentieel voor onze leerlingen waar veel zorg, door veel verschillende partijen, geboden wordt. Essentieel, omdat we zien dat samenwerking de leerkansen en een ononderbroken ontwikkeling vergroot.

Doel vanuit Passend Onderwijs Friesland: Collectieve inzet jeugdhulp op school (so/sbo) Zorg in onderwijs (ondersteuningsplan 2022-2026)

"Naast de specialistische groepsarrangementen is ook een structurele en collectieve inzet van jeugdhulpverlening op de so en sbo scholen in

Friesland noodzakelijk. Veel leerlingen binnen de so en sbo scholen hebben ondersteuningsvragen die breder liggen dan dat de aanwezige (onderwijskundige) ondersteuning op scholen kunnen bieden. Door de omvang van de ondersteuningsvragen op deze scholen is het effectiever en efficiënter om de inzet vanuit jeugdhulp te clusteren i.p.v. een individueel aanbod. De expertise en ondersteuning vanuit de jeugdhulpverlening is dan noodzakelijk voor het welbevinden van de leerling, snel in te zetten, kortdurende ondersteuning voor leerling en school én het voorkomen van schooluitval. Door deze expertise structureel en collectief op deze scholen aanwezig te laten zijn, zullen er minder individuele beschikkingen nodig zijn voor begeleiding en kan er snel kortdurende en adequate ondersteuning op school worden geboden. Waardoor escalatie, verergering van problematiek en dus grotere hulpvraag voorkomen wordt."

Doel vanuit de Súdwester:

Organiseren van deze structurele zorg op school. We willen dit in samenwerking met verschillende partijen de komende vier jaren kunnen vormgeven.

Inhoud:

Onze ervaring met de betrokken jeugdhulpverlener vanuit jeugdhulp, specifiek voor leerlingen met autisme, is heel positief. Dit willen we uitbreiden naar alle groepen maar daarbij hebben we de gemeente(n) nodig. We gaan hiervoor in overleg met Passend Onderwijs Friesland en gemeente Súdwest Fryslân. Mochten we hierin slagen dan kunnen we planmatig, gekoppeld aan onze eigen HGW structuur, jeugdhulp in positie brengen binnen ons SBO onderwijs.

De zorgmarkt krijgt een meer inhoudelijke invulling, gekoppeld aan de behoeften van ouders en onze doelgroepen. Ketenpartners en interne specialisten geven op school informatie aan ouders en andere belangstellenden.

Uitgangspunt:

Na schooltijd gaan veel leerlingen naar een Buiten Schoolse Opvang (BSO). Zowel ouders, leerlingen als schoolmedewerkers hebben baat bij een goede en veilige BSO. Dit zorgt voor een goede ontlading na schooltijd en ook een rustige overgang van school naar de BSO, zonder spanning vooraf.

Doel:

Het aanbieden van BSO voor onze leerlingen op de eigen school, in een kleinere groep. Leerlingen die rust ervaren na schooltijd en met plezier op de BSO zijn. Ouders die mogelijk toch gebruik gaan maken van een BSO. Nu zijn er ouders die het niet zien zitten dat hun kind geplaatst wordt in een grote groep.

Inhoud:

In 2022-2023 zijn er al verkennende gesprekken geweest met bestuur en directie van beide partijen: BSO Kinderwoud Sneek en SBO de Súdwester. We zien beide dat we een groep leerlingen die in Sneek de BSO bezoeken recht doen en staan open voor samenwerking. Begin 2023-2024 wordt er gekeken naar een goede plaats binnen de school. Kinderwoud heeft subsidie gekregen vanuit de gemeente.

...zodat ze met vertrouwen hun vervolgstappen zetten...

Uitgangspunt:

Een goede doorstroom naar het vervolgonderwijs, leerlingen stromen uit op het verwachte uitstroomperspectief.

Doel:

Wij adviseren kansrijk en realistisch vervolgonderwijs. Streven om nog kansrijker te kunnen adviseren.

Inhoud:

Leerlingen komen later op het SBO. Er is een verschuiving naar instroom groepen 5 en 6. Leerlingen hebben tijd nodig om te "wennen" en het even voordat je effect van het SBO onderwijs ziet in leervorderingen. Het duurt ook even voordat een mogelijk opgelopen achterstand weer ingehaald is.

Zeker als je laat instroomt is dat moeilijker. Halverwege groep 8 bepalen de vaardigheidsscores (CITO) mede het uitstroomniveau. Tijd om te groeien heeft de leerling dan niet genoeg gekregen. Een goede analyse om te komen tot een zorgvuldig uitstroomadvies is van belang. Antwoord op de vraag of verlengde leertijd binnen het SBO of het Voortgezet Onderwijs beter is. Een update of herijking van ons OPP (ontwikkelings-perspectief-plan) zodat we gedegen toewerken naar een beargumenteerd uitstroomadvies, vanaf het moment van binnenkomst.

...Binnen het speciaal onderwijs zijn wij een professionele en inspirerende school...

Uitgangspunt:

Optimaal onderwijs door expertise delen en samenwerken met andere scholen en instellingen.

Doel:

De Súdwester neemt deel aan verschillende netwerken zodat wij

- kennis delen en kennis vergaren om onszelf te verbeteren
- bekendheid geven aan waar wij voor staan en waar specialistisch onderwijs het verschil kan maken voor veel leerlingen
- op deze manier een eigen, betekenisvolle rol vervullen gericht op inclusief onderwijs
- 'goed onderwijs voor alle leerlingen' voor ogen houden en daar op eigen wijze invulling aan geven
- Het team van de Súdwester heeft weet van ontwikkelingen om ons heen en onze eigen rol daarin.
- Het team van de Súdwester is goed geïnformeerd over wat effectief onderwijs is en houdt kennis en vaardigheden scherp.

Inhoud:

Om jezelf op de kaart te zetten, moet je blijvend nieuwsgierig zijn naar dat wat werkt. Onderzoeken en opbrengsten analyseren op landelijk-, regionaal-, school-, groeps- en leerling niveau. Zie hoofdstuk 4.2 professionele cultuur voor inhoudelijke uitwerkingen.

Onze leerlingen hebben baat bij leerkrachten die kunnen reflecteren en zichzelf scherp houden. Er gaat een positieve werking uit van leren leren. Je mag ontdekken en fouten maken. Je mag kritisch zijn naar anderen en jezelf. Deze houding willen we ook leren aan onze leerlingen (zie hoofdstuk 2.2 Portfolio).

We krijgen veel vragen voor rondleidingen of het delen van informatie en kennis van verschillende reguliere en speciale scholen. Dit kunnen we anders vormgeven door b.v. zelf momenten te organiseren waarop we kennis kunnen delen, de school laten zien, workshops geven of onderwijsmedewerkers coachen. Een voortzetting van het in het verleden opgezette kenniscentrum maar dan op een andere manier. Het vraagt tegenwoordig inzet van mensen die niet (direct) beschikbaar zijn. Daarom gaan we op zoek naar andere manieren van kennis delen. Wij zullen er formatie of extra tijd binnen de formatie voor vrij moeten maken. Hierdoor is er een plan nodig om het expertise centrum opnieuw leven in te blazen op een nieuwe manier.

Uitgangspunt: We hebben onze leerlingen goed in beeld en zijn blijvend de didactische vaardigheden aan het borgen of verbeteren.

Taalontwikkeling heeft veel aandacht en tijd nodig. Zowel op het lesrooster als tijdens verlengde- en extra instructie voor (jonge) leerlingen met een taalachterstand.

Voor de taalachterstanden worden op school- en groepsniveau de taalspecialisten betrokken, op individueel niveau de logopedist, NT-2 specialist of de dyslexie specialist. In de onderbouw wordt intensiever ingezet op lezen. Ook de woordenschat hebben we een boost gegeven met een nieuwe methodiek bij de groepen 1 t/m 5. Vanuit NPO gelden hebben we extra ondersteuning in kleine groepen voor lezen in groep 4 en 5 doorgezet.

Doel:

Een sterk taalaanbod voor alle leerlingen zodat ze de school verlaten met een, bij het perspectief

passend, taalniveau.

Leerlingen kunnen zich goed redden in de (geletterde) maatschappij.

We gaan komende jaren bekijken hoe we ouders kunnen betrekken om taalachterstanden te voorkomen of te verkleinen.

Koppelen van de begrijpend lees methodiek aan verschillende rijke teksten uit meerdere vakgebieden.

Inhoud:

- Ouders ondersteunen en informeren over het belang van een rijk taalaanbod. Inzetten van extra middelen vanuit het Jeugd Educatie Fonds. Een voorbeeld is hierbij: NT-2 leerlingen de kans geven om na schooltijd deel te kunnen nemen aan een (sport)club zodat er nog meer communicatie plaatsvindt tussen de leerling en leeftijdsgenoten.
- Lezen en taal willen we betekenisvol maken door dit te koppelen aan andere vakken. Een start is hiermee gemaakt binnen het Innovatorium en dit wordt verder uitgewerkt naar de zaakvakken. Tijdens doe-middagen aandacht voor Fryske taal en cultuur maar ook voor de kinderboekenweek.
- Voor begrijpend lezen zien we dat bij 72% van de leerlingen in groepen 7 en 8 op ontwikkelperspectief scoort. De werkgroep taal, onder leiding van de taalspecialisten, gaan helpen om de didactiek van begrijpend lezen breder te leggen dan alleen de methode. We zien over het algemeen een wat dalende trend in de scores schoolbreed voor begrijpend lezen en dat willen we verhogen naar 80 % op het perspectief in de groepen 7 en 8. Leerlingen maken kennis met verschillende soorten teksten en praten over de teksten. Dit is verweven in het dagelijkse programma. Team wordt tijdens bouwoverleggen meegenomen bij de taalontwikkeling begrijpend lezen.
- De taalrijke omgeving beschrijven en uitvoeren. Logopedisten, NT-2 specialist en muzikspecialist (zingen) bieden hun bijdrage aan de taalontwikkeling.
- De taalspecialisten maken het team bekend met nieuwe leesvormen en scholen zich hierin. Ook gaan ze meer naar de groepen toe om in de praktijk te assisteren en te coachen bij de taal lessen. Voor spelling zien we dat een goede borging van de 'Zo Leer Je Kinderen Lezen en Spellende' didactiek, van belang is. Ook bij nieuwe leerkrachten is ondersteuning van de specialisten, het kijken bij elkaars lessen effectief. De taalspecialisten gaan ondersteunen bij het aanleren van de basis aan leerlingen die later instromen.
- We zien meer jonge leerlingen met een taalachterstand en NT-2 leerlingen met een eigen ondersteuningsbehoefte. Extra specialistische begeleiding gericht op zowel leerkrachten als leerlingen met daarbij aandacht voor eigen ondersteuningsbehoeften. Hiervoor is formatie taalspecialisten en NT-2 specialist beschikbaar en is er ruimte voor training en een goed aanbod. Doelgroep en werkgroep Jonge Kind heeft met regelmaat aandacht voor de taalontwikkeling jonge kind.
- VMBO leerlingen gaan met een leesvaardigheid tussen M7-E7 of hoger van school. Voor PRO leerlingen is het streven E5. We zien dat in de groepen 6-7-8 gemiddeld 80 % van de leerlingen dit haalt. Voor PRO leerlingen is een hoger niveau wenselijk omdat ze zich daarmee beter kunnen redden in de maatschappij. Opnieuw bekijken of onze verwachtingen hoog genoeg zijn.

Uitgangspunt:

Het pedagogisch-didactisch klimaat hebben we beschreven in routekaarten die we met enige regelmaat laten scoren door het team.

De werkgroepen pedagogisch handelen en didactisch handelen geven mede het beleid vorm.

In 2022-2023 hebben we de schooldiagnosekaart pedagogisch handelen ingevuld. We scoren hoog op de volgende aspecten: Leerlingen gaan respectvol met elkaar om, ongeacht verschillen, goed gedrag wordt bekrachtigd, we geven veel gemeente positieve feedback, er zijn regels afgesproken

voor het gedrag tussen leerlingen onderling, het zelfvertrouwen van leerlingen wordt bevorderd, er is structuur in de groepen.

We scoren matig tot voldoende op de volgende aspecten: Het groepslokaal bevat alleen functionele zaken, de leraren zorgen voor een uitdagende leeromgeving, er is een efficiënte orthotheek beschikbaar en de mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid is per leerling zichtbaar gemaakt middels een handelingsplan.

Doel:

Een sterk pedagogisch-, didactisch klimaat door goed zicht op zelfstandigheid en verantwoordelijkheid en het betrekken van de leerlingen hierbij.

Lokalen die zowel rust uitstralen als uitnodigen voor leren.

Een moderne en toegankelijke (digitale en/of fysieke) orthotheek.

Inhoud:

Vanuit de werkgroep pedagogisch handelen en de werkgroep Portfolio, gaan we onderzoeken hoe we zelfstandigheid en verantwoordelijk in het vervolg gaan monitoren. Daarbinnen gaan we schoolafspraken maken over de inhoud. Dit valt deels samen met de monitoring van Burgerschap en de verdere ontwikkeling van ons portfolio.

- Een verbeterpunt m.b.t. de inrichting van de lokalen ten opzichte van vorige jaren is het nieuwe meubilair. Alle tafels hebben dezelfde hoogte. Dit geeft opties rust maar is ook pedagogisch gezien beter. De leerlingenraad is hierbij betrokken geweest.
- Daarnaast zijn er verschillen tussen groepen. De ene groep (b.v. structuur- en structuur-plus) heeft meer baat bij een gestructureerde omgeving dan de andere groep. Voor we gaan verbeteren gaan we eerst in kaart brengen wat de leerlingen in de verschillende bouwen nodig hebben en wat de bevindingen zijn op vergelijkbare scholen. Vervolgens kunnen we overgaan tot een aanvulling op de schoolafspraken. Een doorgaande lijn is duidelijk en voorspelbaar voor de leerlingen. We weten dat dit positief werkt voor een groot gedeelte van onze leerling populatie.
- Een uitdagende leeromgeving is meer dan de spellingafspraken aan de muur. Een rijke uitdagende taal-/leeromgeving begint al als je binnenkomt op school. Dit is een schoolbreed onderwerp waar we eerst duidelijk moeten definiëren wat we verstaan onder een rijke leeromgeving en vervolgens hoe we dit kunnen verbeteren.
- Als laatste komt de orthotheek aan bod. Alle medewerkers moeten informatie direct beschikbaar hebben als ze dat willen. Door de veelheid aan informatie op het internet is het goed om een aantal bronnen onder aandacht te brengen. Verder moeten we nadenken over een goede efficiënte indeling. Vaktijdschriften bevinden zich nu in de hal en zijn makkelijk vindbaar. Hoeveel worden deze gebruikt en waar hebben collega's behoefte aan? Werkgroep didactisch handelen pakt dit op de komende jaren.

Uitgangspunt:

Leren in de groep, samen met een collega specialist (taal-rekenen-muziek-ICT) de les voorbereiden en/of geven.

Doel:

De taal en reken specialisten ondersteunen in de praktijk. Net als collegiale consultatie geldt ook hier dat we van elkaar leren.

Inhoud:

We willen nieuwe leerkrachten blijvend coachen op deze manier en leerkrachten die zelf behoefte hebben aan ondersteuning of waarbij vanuit groepsobservatie of opbrengstenanalyse blijkt dat ondersteuning waardevol zal zijn.

De intern begeleiders en gedragsspecialisten hebben hier een belangrijke rol in de ondersteuning, aangevuld met vakspecialisten.

Uitgangspunt:

Een fijne werkomgeving zorgt voor blijvende energie bij alle medewerkers. Een goed strategisch personeelsbeleid, oog voor het welzijn en goed onderwijs als gezamenlijk doel helpen daarbij. Leerkrachten die met plezier en energie werken komen toe aan zorg voor het pedagogisch- en didactisch klimaat in de groep. Daar profiteren de leerlingen van.

Doel:

Een werkomgeving die tegemoet komt aan de ondersteuningsbehoefte van het team.

Inhoud:

Dit betekent ruimte voor autonomie, relatie en competentie. Focus op onderwijs in de groep en schrappen van 'extra' activiteiten. Ruimte en tijd voor verbinding en ontspanning ter ondersteuning van het welbevinden.

4.2. Professionele cultuur

Handelingsgericht werken (HGW) is de basis voor onze kwaliteitszorg en verbetering van de onderwijskwaliteit.

In de HGW cyclus geven we de systematische organisatie weer (zie bijlage).

Leerkrachten werken met groepsplannen voor rekenen, lezen en spelling en het logboek wordt ingezet voor de dagelijkse reflectie.

De professionele cultuur staat jaarlijks op de agenda.

Onder professionele cultuur verstaan we het volgende

1. Het gedrag draagt bij aan de doelen van de organisatie,
2. Het gedrag leidt tot toename van het welbevinden van jezelf,
3. Het gedrag leidt ook tot toename van het welbevinden van anderen

Vanuit de gedachte dat iedereen goede bedoelingen heeft, worden kaders geboden en grenzen aangegeven aangaande professioneel gedrag. Daarbij zijn bovenstaande hoofddoelen richtinggevend.

We zijn een open organisatie, waar iedereen zich veilig hoort te voelen en durft te leren met vallen en opstaan. Veranderingen vragen allereerst een focus op de cultuur, op het zichtbare gedrag. De structuren en systemen zijn ondersteunend hierbij. Zo stellen we als eerste de vraag: wat komt ten goede aan de leerling(en) en hoe zien we dat?

4.3. Leerproces leerlingen

Bij binnenkomst van de leerling wordt het dossier gebruikt om het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op te zetten. Hiervoor hebben we een route uitgezet. Het OPP wordt twee keer per jaar met ouders besproken en is een document die systematisch wordt aangevuld en/of herzien. In ieder geval na beide CITO toets-momenten worden de scores aangevuld en wordt bekeken of de leerling op het verwachte niveau presteert en wat er nodig is om hier naartoe te groeien. We hebben als school een eigen leerstandaard met minimum en streefdoelen. We willen de leerstandaard realistisch stellen, passend bij "passende perspectieven" maar hebben een streefniveau dat uitgaat van hogere verwachtingen.

Pas eind groep 4 wordt een voorlopig uitstroomperspectief gesteld. We zien dat het te vroeg stellen

van een perspectief het hebben van hoge verwachtingen in de weg kan zitten. Mocht een leerling zich gunstig ontwikkelen op praktijkniveau dan kan ervoor gekozen worden om de leerling te laten instromen in een mix-groep. Hierin kan de leerling zich optrekken aan vmbo leerlingen en krijgt het ook doelen uit leerroute 2 (VMBO BL/KL) Afstemming is dan nodig om een ononderbroken leerlijn te bieden. De taal en rekenspecialisten helpen de leerkracht op weg met het aanbod. De opbrengsten worden 2 keer per jaar met het team geanalyseerd op school- en groepsniveau. De analyse met de landelijke SBO groep wordt voor de leerkrachten gemaakt en gedeeld. Daarnaast hebben we intern tijd vrijgemaakt voor de schoolanalyse (in het team) en de analyse op groeps- en leerling niveau (tijdens de groepsbesprekingen).

Naast de methode toetsen, gebruiken we de toetsen van CITO (Leerling in beeld). Dit doen we twee keer per jaar. Zo kunnen we onze opbrengsten vergelijken met de SBO opbrengsten landelijk omdat de meeste scholen voor CITO kiezen en de vaardigheidsscores dan goed vergeleken kunnen worden op perspectief.

We toetsen wat we aangeboden hebben en zien de opbrengsten ook als evaluatie van ons eigen onderwijs. De scores worden met ouders gedeeld via het ontwikkelingsperspectief plan.

Vanuit de groepsbespreking (3 x per jaar) bekijken de intern begeleiders en gedragsspecialisten samen met de leerkracht of alle leerlingen genoeg profiteren van het onderwijs en wat er mogelijk nog extra nodig is. Er wordt passende begeleiding ingezet bij leerling en/of leerkracht. Waar nodig betreft de school in samenspraak met ouders, het samenwerkingsverband, de gemeente en zorginstanties bij de begeleiding van de leerlingen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen.

Met de invoering van het portfolio hebben we de focus meer gelegd op het leerproces. We willen hiermee het leren zichtbaar maken en leerlingen betrekken bij het eigen leren. Feedback op het proces geeft leerlingen inzicht in wat ze goed doen, wat nog beter kan en hoe je een stap verder komt. Komende periode gaan we ons verder professionaliseren op het leren zichtbaar maken. Het uiteindelijke doel is dat leerlingen meer leerkansen hebben als we ze betrekken bij het leerproces. Het leerresultaat wordt daardoor hoger. We hebben het dan over kennis en vaardigheden maar ook over persoonlijke- en sociale vorming. We zien dit op leerling-niveau terug bij het presenteren van het Portfolio en tijdens het kindgesprek. De leerling geeft aan wat hij al kan en wat hij wil leren. Ook kan het aangegeven waardoor hij dit kan (proces).

5. Gerelateerde documenten

5.1. Bijlagen

Alle documenten te vinden via de linkjes in de tekst.

1. Strategisch Beleidsplan 2023-2027
2. Toelating Súdwester
3. School Ondersteunings Profiel
4. Cyclus Handelings Gericht Werken 2023-2024
5. Leerstandaard Súdwester
6. Beleidsplannen structuurplusgroepen
7. Beleid structuurgroepen
8. Veiligheidsprotocol
9. Inwerkprotocol nieuwe leerkrachten
10. Gesprekkencyclus
11. Planner kwaliteitszorg

Vaststelling en instemming

Ondertekening

Instemming met het schoolplan

School: De Súdwester (School voor Speciaal basisonderwijs)

Adres: Postbus 487 (bezoekadres: Kaatsland 5B)

Postcode: 8600 AL

Plaats: Sneek

Verklaring

Hierbij verklaart de medezeggenschapsraad van bovengenoemde school in te stemmen met het van 01-08-2023 tot 31-07-2027 geldende schoolplan van deze school.

Namens de medezeggenschapsraad,

Plaats:

Datum:

Naam:

Voorzitter medezeggenschapsraad

Handtekening: